

Stai, stai, stai, stai. Totul a durat atît de mult.

Parcă șovăind, muntele a lăsat să-i scape luna, lin, ca pe un balon pe care nu-l mai putea ține.

În vara aceea, Breavman a avut senzația ciudată că timpul se scurge cu încetinitorul.

Era ca la un film pe care proiectorul îl derulează din ce în ce mai lent.

Opt ani mai tîrziu avea să-i povestească lui Shell, dar nu chiar totul, fiindcă n-ar fi vrut să creadă că o privește și pe ea cum o privise pe fata despre care povestea, ca și cum ar fi un trup scaldat în lumina lunii dintr-un film suedez tărăgănat, și de foarte departe.

Cum o chema? Ar fi trebuit să știe.

Am uitat. Un nume de familie evreiesc, muzical, și care înseamnă sîdef sau pădure de trandafiri.

Cum îți permiți să uiți?

Norma.

Cum arăta?

Nu contează cum arăta de obicei. Contează cum a arătat în clipa aceea foarte importantă. De asta îmi aduc aminte și o să-ți povestesc.

Cum arăta de obicei?

Ca să fiu sincer, avea o față turtită și un nas cam lat. Probabil că vreo bunică de-a ei fusese răpită de tătari. Părea să fie mai tot timpul călare pe ceva, pe o balustradă, pe o trambulină, își agita brațele bronzate, cu ochii înecați în rîs, galopînd spre vreo petrecere sau spre vreun masacru. Avea carnea moale.

De ce era comunistă?

Cînta la chitară, de aia. Fiindcă magnații cuprului pe Joe Hill l-au ucis. Fiindcă *no tene mos ni aviones ni cañones* și fiindcă toți prietenii ei muriseră la Jarama. Pentru că generalul MacArthur era un criminal care conducea Japonia ca pe propria moșie. Pentru că sindicalistii în grevă defilau cîntînd prin gazul lacrimogen. Pentru că Sacco îl iubea pe Vanzetti. Pentru că Hiroshima îi stătea pe suflet și aduna semnături pe un protest antiatomic și i se spunea adesea să se ducă înapoi, în Rusia ei.

Șchiopăta?

Se observa doar cînd era foarte obosită. Purta de obicei o rochie mexicană lungă.

Și inelul mexican?

Da, era logodită cu un contabil. Mă asigură că e progresist. Dar cum poate cineva care trăiește în așteptarea revoluției să fie contabil? o întrebam. Și cum ar putea ea, cu ideile ei despre libertate, să se complacă într-o căsătorie burgheză?

— Trebuie să acționăm eficient în cadrul societății. Comuniștii nu sînt boemi. Numai voi, acolo, în Westmount, vă permiteți luxul de a fi boemi.

Ai iubit-o?

Îmi plăcea să-i sărut sîinii, m-a lăsat de cîteva ori.

De cîte ori, de cîte ori?

De două ori. Și mi-a dat voie să o ating. Brațe, burtă, păr pubian, mai că i-aș fi cucerit și nestemata ei supremă, dar avea blugii prea strîmți. Era cu patru ani mai în vîrstă decît mine.

Era logodită?

Dar eram tînăr. Îmi tot spunea că nu sînt decît un copil. Așa că nimic din ce făceam n-avea

importantă. Asistam în fiecare seară la convorbirile lor interurbane. Vorbeau despre locuință și făceau planuri de căsătorie. Era lumea prozaică a adulților, muzeul ratării, n-avea de-a face cu mine.

Ce expresie avea cînd vorbea cu el?

Cred că îi citeam vinovăția pe față.

Minți.

Cred că ne simțeam amîndoi foarte vinovați. Așa că munceam din greu să adunăm cît mai multe semnături. Dar ne plăcea să stăm întinși unul lîngă altul la foc. Cercul nostru de lumină părea departe de orice. Îi spuneam povești. Mi-a compus un blues, „Dragul meu pui de burghez și-a vîndut casa pentru mine“. Nu, asta nu e adevărat.

Ce făceați peste zi?

Făceam autostopul prin munții Laurențieni. Coboram pe cîte o plajă plină de vilegiaturisti și începeam să cîntăm. Eram bronzati, cîntam bine, oamenilor le plăcea să ne asculte chiar dacă nu-și deschideau ochii. Și, pe urmă, le vorbeam.

„Nu vă vorbesc despre Rusia sau America. Nu vă vorbesc nici măcar despre politică. Vă vorbesc despre trupurile voastre întinse la soare, pe care tocmai vi le-ați uns cu ulei de plajă. Unii dintre voi sînt prea grași, alții sînt prea slabi și unii dintre voi sînt foarte mîndri. Vă cunoașteți bine trupurile. V-ați uitat la ele în oglindă, ați așteptat să fie admirate sau mîngîiate cu dragoste. Vreți ca tot ce ați sărutat pînă acum să se prefacă în cancer? Vreți ca părul copiilor voștri să vă rămînă în mînă la fiecare mîngîiere? Vedeți, nu vorbesc despre Rusia sau despre America. Vorbesc despre trupuri, e tot ce avem. Și nici un guvern nu poate înlocui un deget,

un dinte sau o bucățică de piele sănătoasă care s-a pierdut din cauza aerului otrăvit...”

Ascultau?

Ascultau și cei mai mulți semnau. Știam că aș fi putut ajunge prim-ministru, după felul în care mă ascultau cu ochii. Nu conta ce spuneam, câtă vreme cuvintele și psalmodia erau cele bine știute, aș fi putut să-i trag după mine într-un ritual de sinucidere...

Termină cu aiurelile astea. Cum arătau trupurile pe plajă?

Urâte și albe și deformate de birou.

Ce făceați noaptea?

Îmi oferea sîinii ei goi și forma trupului ei îmbrăcat.

Mai amănunțit, dacă ești bun.

Parcă șovăind, muntele a lăsat să-i scape luna, lin, ca pe un balon pe care nu mai putea să-l țină. Eram ca la un film pe care proiectorul îl derula din ce în ce mai lent.

Un liliac s-a repezit pe deasupra focului și s-a pierdut cu un zgomot surd printre pini. Norma a închis ochii și și-a tras chitara mai aproape. A luat un acord minor care a alunecat prin șira spinării lui spre pădure.

America era pierdută, spărgătorii de grevă erau la putere, zgîrie-norii de crom aveau să rămână neclintiți, dar Canada era acolo, vis de copil, stelele erau înalte și clare și reci și dușmanul era fragil și neînsemnat și englez.

Reflexiile flăcărilor îi jucau ușoare pe trup, îi chemau în lumină ba jumătate de obraz, ba mîna și apoi i le duceau înapoi în întuneric.

Aparatul de filmat îi ia de departe, se îndreaptă spre pădure, prinde luciul din ochii unui raton, se oprește să examineze apa, trestiiile, nuferii închiși, se amestecă apoi cu ceața și se pierde printre bolovani.

— Hai lîngă mine, vocea Normei sau poate a lui Breavman.

Brusc aparatul se apropie, plan-detaliu cu trupul ei bucată cu bucată, întîrzie pe rotunjimea coapselor și le arată imense și umbrite, cu stofa albastră de jeans mulată strîns pe carne. Evantaiul de cute dintre coapse. Aparatul cercetează jacheta căutînd forma sînilor. Norma scoate un pachet de țigări. Acțiunea e urmărită îndeaproape. Degetele, ca niște tentacule. Mînuirea țigărilor îndemînică și sugestivă. Degetele sînt lente, violente și capabile să țină orice.

El își smucește privirea într-o parte ca pe o undiță și o aduce înapoi cu o imagine. Buzele ei se desfac în O și limba împinge afară un inel de fum.

— Hai să înotăm.

Se ridică, merg, se ciocnesc în foșnetul grăbit și sonor al hainelor. Stau față în față, cu ochii închiși. Aparatul de filmat le surprinde fețele pe rînd. Se sărută orbește, nu își nimeresc buzele, le caută și le găsesc umede. Alunecă din imagine în sunet de greieri și de respirații.

— Nu, acum e prea serios.

Aparatul îi filmează culcați în tăcere.

Distanțe lungi între cuvinte.

— Hai să mergem să înotăm atunci.

Aparatul îi urmează pe țarm. Trec cu greutate printre copaci, publicul uită încotro merg, le ia atît de mult timp și crengile nu-i lasă să treacă.

— Hai, lasă-mă să te văd.

— Nu sînt așa frumoasă pe dedesubt. Rămii acolo.

Se duce dincolo de un pîlc de trestii care traversează de-acum fiecare imagine ca niște frînghii de ploaie. Luna e o piatră de rîu pe care cineva norocos a găsit-o.

Și iese din apă, udă, cu pielea strânsă de frig, și întreg ecranul îl învăluie, cu lentile și roțițe cu tot, alb strălucitor.

— Nu, nu mă atinge. Mi-e mai bine așa. Nu te mișca. N-am mai făcut nimănui asta.

Părul ei ud pe burta lui. Minteaa i-a explodat în cărți poștale.

Dragă Krantz,

Ce a făcut ce a făcut ce a făcut

Dragă Bertha,

Probabil că șchiopătezi ca ea sau poate că arăți de parcă știam că nu s-a pierdut nimic

Dragă Hitler,

Ia făcliile de-aici nu sînt vinovat așa a trebuit să fie

— Mergi cu mine pînă în sat? Am promis că sun și e deja tîrziu.

— Doar n-o să-l suni acum?

— I-am spus că-l sun.

— După asta?

L-a mîngîiat pe obraz.

— Știi bine că trebuie.

— Te aștept la foc.

Rămas singur, și-a strîns sacul de dormit. Nu și-a găsit bocancul drept, dar nu conta. Din rucsacul ei se ițea un mănunchi de afișe cu „Interziceteți bomba“. S-a așezat pe vine lîngă foc și le-a umplut de semnături.

I.G. Farben

Mister Universe

Joe Hill

Wolfgang Amadeus Jolson

Ethel Rosenberg

Unchiul Tom

Little Boy Blue

Rabi Sigmund Freud